

Enhed
Handicap

Dato
10-03-2021

Notat om servicelovens § 1

Det helt overordnede formål med den hjælp og støtte, der ydes efter serviceloven er, at den enkelte borger skal modtage en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer den enkeltes behov for hjælp og støtte. Indsatsen skal være effektiv og målrettet og skal samtidig bidrage til progression og positiv udvikling hos den enkelte og fremme inklusion i samfundet.

Overordnet angives formålet med serviceloven således i lovens § 1:

"§ 1. Formålet med denne lov er

- 1) at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer,
- 2) at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og
- 3) at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 2. Formålet med hjælpen efter denne lov er at fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Stk. 3. Hjælpen efter denne lov bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Hjælpen tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte. Afgørelse efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn."

Med bestemmelsen i servicelovens § 1 fastsættes det generelle formål med ydelser og indsatser efter serviceloven. En ydelse er det, der leveres til en borger. Det kan f.eks. være forskellige former for hjælp, et hjælpemiddel eller et pengebeløb. Ydelserne er en del af den samlede sociale indsats.

I lovens § 1, stk. 1, fastslås det, at formålet med serviceloven er at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte og at tilgodese behov, der følger af nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Forebyggelse er således et væsentligt mål med indsatsen.

Forebyggelseselementet indgår både i forbindelse med tilrettelæggelsen af generelle tilbud og ved tildelingen af konkrete ydelser, ligesom det også indgår i forbindelse med rådgivning og tilbud om tidlig, forebyggende indsats.

Formålet med hjælpen efter serviceloven er også at fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten, jf. lovens § 1, stk. 2. Herved understreges det, at der ved tildeling af hjælp efter serviceloven skal være opmærksomhed på positiv udvikling (habilitering og rehabilitering) for den enkelte borger.

En *habiliterende indsats* retter sig mod borgere med funktionsnedsættelse, som enten gennem hele livet eller på grund af et erhvervet handicap har

varierende behov for støtte til at udvikle, bevare og bruge deres evner og potentialer bedst muligt.

Rehabilitering er en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og fagpersoner. Rehabilitering består af en række indsatser, som har til formål at sætte den enkelte i stand til at opnå og vedligeholde den bedst mulige fysiske, sansemæssige, intellektuelle, psykologiske og sociale funktionsevne. Rehabiliterende indsatser gives ikke blot på det sociale område, men også på beskæftigelses-, sundheds-, og undervisningsområdet. Rehabilitering baseres på borgerens samlede livssituation og beslutninger og giver borgere med nedsat funktionsevne de redskaber, der er nødvendige for at opnå uafhængighed og selvbestemmelse.

Det *(re)habilerende sigte* understreger vigtigheden af, at indsatser skal have til formål at styrke borgerens ressourcer og evne til at hjælpe sig selv, og at borgeren har et medansvar for, at indsatsernes formål opnås. Samtidig skal borgerne sikres en social indsats, der modsvarer deres konkrete behov og hjælper borgeren til en positiv udvikling i retning af størst mulig selvstændighed og uafhængighed.

Samtidig med, at der skal være opmærksomhed på den enkelte borgers mulighed for at udvikle sig, er det også et formål med hjælpen efter serviceloven at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

I lovens § 1, stk. 3, fastslås det, at den enkelte har ansvar for sig selv og sin familie, og at dette er et grundlæggende vilkår for vurderingen af behovet for hjælp efter loven.

Der skal i hvert enkelt tilfælde foretages en *konkret og individuel vurdering* af den enkeltes behov og forudsætninger, og hjælpen skal tilrettelægges, så modtageren ud fra sine personlige forudsætninger får indflydelse på og ansvar for sin egen tilværelse.

Derudover skal hjælpen efter loven også bygge på *den enkeltes ansvar* for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Der skal således lægges vægt på borgerens egne muligheder og eget ansvar for positiv udvikling – hjælp til selvhjælp.

Det fastslås også i lovens § 1, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal inddrage både *faglige og økonomiske hensyn*, når der skal træffes afgørelse.

Formuleringen blev indsat i serviceloven i 2012, og det fremgår af forarbejderne til loven, at der var tale om en lovfæstelse af, hvad der allerede var gældende ret, fordi kommunerne har en generel forpligtelse til at handle økonomisk ansvarligt.

Det fremgår desuden udtrykkeligt af forarbejderne, at "[h]ensynet til kommunens økonomi kan [dog] aldrig stå alene, da kommunalbestyrelsens afgørelse skal baseres på en konkret, individuel vurdering af borgerens behov. Kommunalbestyrelsen må derfor aldrig vælge en indsats alene ud fra økonomiske overvejelser. Den enkelte kommunalbestyrelse kan heller aldrig afvise at hjælpe borgere, der har krav på hjælp efter loven, med henvisning til kommunens økonomi."

Det fremgår derudover, at "økonomiske hensyn skal forstås som hensyn til, om tilbud efter loven er anskaffet og eller leveret på en økonomisk hensigtsmæssig måde. F.eks. bør kommunen, hvis den skal vælge mellem to tilbud, som er lige egnede til at opfylde borgerens behov, vælge det billigste."

Kommunalbestyrelsen må derfor aldrig vælge, udsætte, indstille eller reducere en indsats alene ud fra økonomiske overvejelser men skal altid træffe sine afgørelser om hjælp til en borger med afsæt i en vurdering af borgerens behov.

Den generelle formålsbestemmelse i lovens § 1 skal ses i sammenhæng med de *specifikke formålsbestemmelser* for henholdsvis indsatsen over for børn og unge og indsatsen over for voksne.

Derudover skal formålsbestemmelsen også ses i lyset af *de grundlæggende principper*, som dansk handicappolitik er udformet på baggrund af - kompensationsprincippet, ligebehandlingsprincippet, princippet om sektoransvar og solidaritetsprincippet.